

Farské zvesti

Časopis Gréckokatolíckej farnosti
Zosnutia Presvätej Bohorodičky
v Humennom

Ročník: 18. Rok: 2025 Číslo: 19.

Vydané pre vnútornú potrebu farnosti

Vzkriesený – živý prameň ľudskej nádeje

(z myšlienok pápeža Leva XIV.)

V rámci katechéz jubilejného roka sme doteraz rozjíмали nad Ježišovým životom podľa evanjelií, od jeho narodenia až po jeho smrť a zmŕtvychvstanie. Takto naša púť nádeje našla pevný základ, istú cestu. V záverečnom úseku cesty chceme, aby tajomstvo Krista, ktoré vrcholí vo zmŕtvychvstaní, svetlom spásy ožiarilo dnešnú ľudskú a historickú realitu, jej otázky a výzvy.

Naše životy sú poznačené nespočetnými udalosťami, plnými rôznych odtieňov a skúseností. Niekedy pociťujeme radosť, inokedy smútok, niekedy sme naplnení alebo vystresovaní, spokojní či demotivovaní. Žijeme rušný život, sústreďujeme sa na dosahovanie výsledkov a dokonca aj dosahujeme

ušľachtilé, prestížne ciele. Na druhej strane zotrávame v neistote, v napätí, čakáme na úspech a uznanie, ktoré prichádzajú neskoro alebo neprichádzajú vôbec. Stručne povedané, nachádzame sa v paradoxnej situácii: chceli by sme byť šťastní, ale je veľmi ťažké byť šťastní neustále, bez toho, aby sme nezažívali aj tienisté chvíle. Zmierujeme sa so svojimi obmedzeniami a zároveň aj s neodolateľnou túžbou pokúsiť sa ich prekonať. V hĺbke duše cítime, že nám vždy niečo chýba.

V skutočnosti sme neboli stvorení pre nedostatok, ale pre plnosť – aby sme sa tešili zo života, zo života v hojnosti, podľa Ježišových slov v Jánovom evanjeliu. Naša hlboká túžba nenachádza odpoveď v rolách, v moci ani v majetku.

Odpoveď spočíva v istote, že existuje niekto, kto zaručuje základný impulz našej ľudskosti. Táto istota dáva vznik nádeji. To sa však nemusí rovnať optimizmu, ktorý nás môže sklamať a spôsobiť, že naše očakávania sa zrútia. Nádej nám naopak sľubuje a zároveň tieto prisľúbenia aj napĺňa.

Sestry a bratia, vzkriesený Ježiš je zárukou tohto vyslobodenia! On je prameňom, ktorý uhasí náš smäd — nekonečný smäd po plnosti, ktorý Duch Svätý vlieva do našich srdc. Vskutku, Kristovo vzkriesenie nie je len udalosťou ľudských dejín, ale udalosťou, ktorá ich premenila zvnútra.

Zamyslime sa nad prameňom vody. Aké sú jeho vlastnosti? Uhasí smäd a osvieži stvorenia, zavláži zem, zúrodní a oživí to, čo by inak zostalo neúrodné. Osvieži unaveného pútnika a stane sa pre neho radostnou oázou. Prameň sa javí ako dar, ktorý je zadarmo daný prírode, stvoreniam, ľuďom. Bez vody nie je možné žiť.

Vzkriesený je živým prameňom, ktorý nevysychá a nemení sa. Vždy zostáva čistý a pripravený pre každého, kto je smädný.

A čím viac zakúšame Božie tajomstvo, tým viac nás priťahuje — bez toho, aby sme sa niekedy úplne nasýtili.

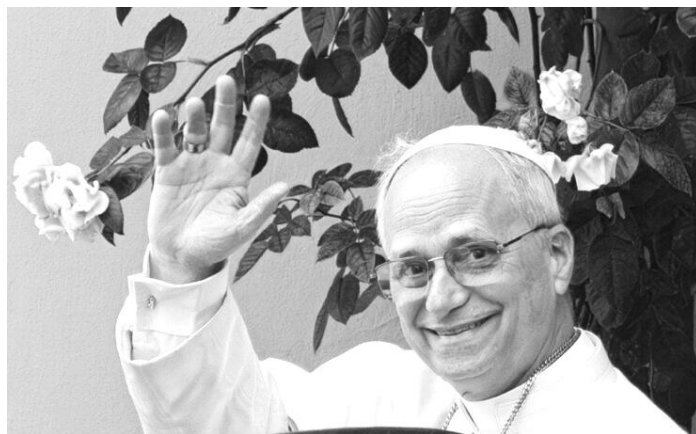
Má naša existencia nejaký zmysel? A ako možno vykúpiť utrpenie mnohých nevinných?

Vzkriesený Ježiš nám nedáva odpoveď „zhora“, ale stáva sa naším spoločníkom na tejto často namáhavej, bolestivej a tajomnej ceste. Len on môže naplniť

našu prázdnu časť, keď pociťujeme neznesiteľný smäd.

On je zároveň cieľom našej cesty. Bez jeho lásky by cesta životom bola blúdením bez cieľa, tragickou chybou

s minutým zmyslom. Sme krehké stvorenia. Chyby sú súčasťou našej ľudskosti. Je to rana hriechu, ktorá nás zráža k zemi a núti nás vzdať sa či zúfať. Znova vstať znamená postaviť sa na nohy. Vzkriesený nám zaručuje príchod do cieľa, vedie nás domov, kde sme očakávaní, milovaní a zachránení. Kráčať s ním znamená zažiť, že nás napriek všetkému niekto podporuje, že uhasí náš smäd a poskytuje nám osvieženie uprostred ťažkostí a zápasov, ktoré sú ako ťažké kamene, zatarasujúce cestu alebo odkláňajúce našu trasu.

Dekalóg

(Desať Božích prikázaní)

Druhé prikázanie: „*Nevezmeš Božie meno nadarmo*“.

Semiti považovali meno za kľúč k pomenovanej bytosti. To sa tiež týkalo Božieho mena.

Poznať meno niekoho, znamená mať k danej osobe dôverný vzťah. Poskytuje nám to tiež možnosť s tým druhým, koho dôverne poznáme podľa mena, manipulovať, mať nad ním určitú moc. Izraeliti poznali meno svojho Boha, bolo im povedané. Tým získali možnosť dôverného prístupu k Bohu. Človeku bola daná veľká príležitosť, ale tiež pokušenie túto príležitosť zneužiť. Tomu zabraňuje prikázanie Desatora.

Zneužiť meno Pána znamená predovšetkým pomocou Božieho mena ovládať Boha podľa vlastného želania. Ide o určitú mágiu. Inou formou zneužitia Božieho mena je krivá prísaha, pri ktorej človek volá Boha za svedka pri svojom klamlivom tvrdení.

Prikázanie tiež zabraňuje ľahkovážnemu používaniu Božieho mena. Text prikázania hrozí tým, ktorí ho porušujú, že Boh nenechá bez trestu toho, kto bude brať jeho meno nadarmo. Byť takto potrestaný, znamená predovšetkým nesmieť sa ukázať pred Božou tvárou,

pretože výraz „nenechá bez trestu“ sa dá tiež preložiť „neočistí od viny“; neočistený nesmie predstúpiť pred Božiu tvár. Tým je vylúčený zo spoločenstva, opustený, izolovaný.

Úcta k Božiemu menu sa u Židov postupom času tak vystupňovala, že Božie meno vôbec nevyslovovali, ale opisovali ho rôznym spôsobom.

Slovenské vydania Svätého písma prekladajú hebrejské meno Jahve (Jhwh) slovom Pán. Toto slovo teda vyjadruje vlastné meno, čo si čitateľ sotva uvedomuje. Etickým dôsledkom by malo byť úctivé používanie výrazu Pán.

Formy, ktorými sa úcta k Božiemu menu (a tým i k Božej bytosti) uskutočňuje, sú:

Úctivé vyslovovanie Božieho mena sa deje vzývaním Božieho mena z rozumnej príčiny (modlitba); opakom je zneužívanie a ľahkovážne používanie Božieho mena.

Božia chvála = úcta voči Pánovmu menu; opakom je rúhanie, preklínanie.

Prisľúbenia dané inému v Božom mene, zaväzujú Božiu česť, vernosť, pravdivosť a autoritu; opakom je spreneveriť sa prisľúbeniu, to znamená robiť z Boha luhára.

Prísaha, ktorou vlastne vyjadrujeme, že Boh je prvá pravda; opakom je krivá prísa.

Prísazná výzva = zaprisahanie, ktorým vyjadrujeme svoje presvedčenie o moci a sile Božieho mena; opakom je neoprávnené zaprisahanie.

Druhé prikázanie žiada, aby si človek uctil Pánovo meno. Splní to vtedy, ak úctivo vyslovuje Božie meno, vzdáva mu chválu a dodržiava prisľúbenia a prísa.

Negatívne toto prikázanie zakazuje zneužívanie (neúctivé vyslovovanie) Božieho mena, nedodržanie prisľúbení, rúhanie, preklínanie, používanie Božieho mena pri mágii, krivú prísa. Neúctivé zneužívanie Božieho mena a tiež svätých osôb a svätých vecí sa deje často nielen z úst neveriacich, ale i z úst veriacich, tých, ktorí majú Božie meno oslavovať – tak, ako je to v Otčenáši: posväť sa meno Tvoje. Ako sa to stalo, že mnohí ľudia tak ľahko prestupujú tento Boží príkaz?

V minulosti bol zbožný zvyk vyjadrovať trvalý vzťah Bohu častým zbožným vyslovovaním Jeho mena. Dnes z toho zostala bezmyšlienkovitá vypchávka, prázdny zvuk: „Ach Bože, to

ten čas letí!“ – „Ale, Bože, či na tom záleží!“ -

„No, Bože, ty si tomu dal!“ – „Bože, to som rád!“ – „Pane, Bože.“

Čo kedysi bolo svedectvom hlbkej viery, dnes sa stalo bezduchým „žvanením“, svedectvom malovernosti a neúcty k Bohu. Kto svoju vieru berie skutočne vážne, ten tak hovoriť nebude.

Sviatosť krstu sa udeľuje „v mene Otca i Syna i Svätého Ducha“ (Mt 28, 19). Pri krste Pánovo meno posväcuje človeka a on dostáva svoje meno v Cirkvi.

Zvyčajne je to meno niektorého svätca, alebo tiež meno môže vyjadrovať niektoré kresťanské tajomstvo alebo kresťanskú čnosť. „Rodiča, krstní rodičia a farár majú dbať na to, aby sa nedávalo meno, ktoré je cudzie kresťanskému zmýšľaniu.“

Okrem „krstného mena“ sa ľudia, ktorí prijali sviatosť krstu volajú „kresťania“ (Sk 11, 26). Toto pomenovanie nám dali vlastne pohania, ktorí Kristových učeníkov nazývali menom „kresťan“ (grécke Christos značí pomazaný). Samotní kresťania sa medzi sebou volali veriacimi, bratmi, učeníkmi, svätými.

Liturgický program

Liturgický program po 20. nedeli po Päťdesiatnici od 27.10. do 02.11. 2025

Pondelok 27.10.	Sv. muč. Nestor	06:30 sv. lit. (csl.) † Zuzana (panychída) 18:00 sv. lit. (slov.) † Jozef, Anna
Utorok 28.10.	Sv. muč. Terencius a Neonilla	06:30 sv. lit. (csl.) * Júlia 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária, Peter
Streda 29.10.	Sv. prep. mučenica Anastázia	06:30 sv. lit. (csl.) † Miroslav (panychída) 18:00 sv. lit. (slov.) 1. * Filip 2. * Ján, Michal, Janík, Mária, Božena
Štvrtok 30.10.	Sv. muč. Zenóbios a jeho sestra Zenóbia	06:30 sv. lit. (csl.) * rod. Šatníková 18:00 sv. lit. (slov.) † Michal, Jozef, Juraj...
Piatok 31.10.	Sv. hieromučeník Teodor Romža, mukačevský biskup voľnica	06:30 sv. lit. (csl.) * Mária, Alena, Marta... 18:00 sv. lit. (slov.) * Ivana
Sobota 01.11.	Svätí divotvorcovia a nezištníci Kozma a Damián	07:30 sv. lit. (csl.) † z farnosti (hramoty) 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † z farnosti (hramoty)
Nedeľa 02.11.	21. nedeľa po Päťdesiatnici Svätí mučeníci Akindyn, Pegasios, Aftonios, Elpidéfor a Anempodist hl. 4	07:30 sv. lit. (slov.) * Mária s rod. 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Peter, Ivana, Olívia, Grétka 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Andrea s rod.

Liturgický program

Liturgický program po 21. nedeli po Päťdesiatnici

od 03.11. do 09.11. 2025

Pondelok 03.11.	Svätí mučeníci biskup Akepsimas, presbyter Jozef a diakon Aitalas	06:30 sv. lit. (csl.) † Justína 18:00 sv. lit. (slov.) † Anna, Andrej
Utorok 04.11.	Prep. otec Joannikios Veľký	06:30 sv. lit. (csl.) * Miroslav, Natália... 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária, František
Streda 05.11.	Sv. mučeníci Galaktión a Epistéma	06:30 sv. lit. (csl.) † Anna, Štefan 18:00 sv. lit. (slov.) † z rod. Lipčákovej, Kačurovej...
Štvrtok 06.11.	Sv. Pavol Vyznávač, konštantínopolský arcibiskup	06:30 sv. lit. (csl.) † Marián 18:00 sv. lit. (slov.) * Oľga
Piatok 07.11.	Tridsiati traja sv. mučeníci z Melitíny zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) * SSR a NSI 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * SSR a NSI
Sobota 08.11.	Zhromaždenie k veľvojvodcovi Michalovi	07:30 sv. lit. (csl.) † z ruž. spoločenstva 17:15 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † Mária, Ján...
Nedeľa 09.11.	22. nedeľa po Päťdesiatnici Prepodobná matka Matróna Prepodobná Teoktista hl. 5 Zbierka: Seminár	07:30 sv. lit. (slov.) * Eubomír, Anna, Vladimír 09:00 sv. lit. (csl.) * za farnosť 11:00 sv. lit. (slov.) * Liliana 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * Tamara, Marko s rod.

Liturgický program

Liturgický program po 22. nedeli po Päťdesiatnici od 10.11. do 16.11. 2025

Pondelok 10.11.	Sv. apoštoli Erast, Olympas, Rodión a společníci	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Mária</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Martin</i>
Utorok 11.11.	Prep. otec a vyznávač Teodor Studitský	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Helena, Ján, Ján, Anna</i> 18:00 sv. lit. (slov.) 1. † <i>Helena</i> 2. † <i>Mária, Štefan, Martin, Peter</i>
Streda 12.11.	Sv. hieromučeník Jozafát, polocký arcibiskup	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Štefan, Anna, Michal</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Ján (panychída)</i>
Štvrtok 13.11.	Sv. Ján Zlatoústý, konštantínopolský arcibiskup	06:30 sv. lit. (csl.) * <i>Danka s rod.</i> 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Vladimír, Mária, Matej...</i>
Piatok 14.11.	Sv. apoštol Filip zdržanlivosť od mäsa	06:30 sv. lit. (csl.) † <i>Anton, Magdaléna, Anton</i> 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Viera, Helena, Mária...</i> 19:00 Úvod do Filipovky
Sobota 15.11.	Sv. mučeníci a vyznávači Gurias, Samónas a Habib začiatok Filipovky	07:00 sv. lit. (csl.) 1. † <i>Mária</i> 2. † <i>Zuzana, Mikuláš</i> 17:00 Veľká Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) † <i>Ján, Anna, Ladislav</i>
Nedeľa 16.11.	23. nedeľa po Päťdesiatnici Prepodobná matka Matróna Prepodobná Teoktista hl. 6	07:30 sv. lit. (slov.) * <i>Slávka</i> 09:00 sv. lit. (csl.) * <i>za farnosť</i> 11:00 sv. lit. (slov.) * <i>Alena, Peter, Pavol, Alexandra, Pavol</i> 17:15 Večiereň 18:00 sv. lit. (slov.) * <i>Anna, Cyril, Ema, Mária</i>

Náš prepodobný otec Joannikios Veľký

(Synaxár – životopisy svätých)

Známy grécky kresťanský askéta Joannikios Veľký sa narodil v roku 752, v skromnej roľníckej rodine v bitýnijskej obci Marikat. V detstve pásol ošípané a získal len veľmi chabé vzdelanie. V mladosti slúžil viac ako dvadsať rokov v armáde a v tej dobe patril k zástancom obrazoborectva.

Koncom 8. storočia začal cestu náboženského života. Vstúpil do kláštora a získal vzdelanie a náboženské vedomosti, ktorými doposiaľ nedisponoval. Neskôr žil v niekoľkých regiónoch Malej Ázie, vrátane Lýkie a Cilície a pred návratom sa usadil v Bitýnii. Venoval sa rôznym asketickým cvičeniam, čím si získal mnohých priaznivcov. Napokon okolo roku 810 cítil potrebu podeliť sa o svoje skúsenosti s ostatnými ľuďmi a usadil sa preto v cele kláštora na vrchu Trichalika. Tu ho navštevovali mnohí ľudia. Boh mu vtedy poskytol dar proroctva a uzdravovania chorých.

V roku 813, po nástupe Leva V. Arménskeho k moci, sa vrátil do Lýdie, kde založil tri kláštory. Počas druhého obrazoboreckého obdobia sa postavil na stranu uctievačov ikon, ale zdá sa, že okolo roku 823, počas stretnutia zorganizovaného obrazoborcami, mal na túto tému nezhody s Teodorom Studitom. V čase obnovy uctievania ikon v roku 843

podporoval voľbu nového patriarchu Metoda, bývalého mnícha z bitýnijského Olympu. Ten sa pre svoj umiernený postoj k bývalým obrazoborcom dostal do sporu s mníchmi kláštora Studion, žiakmi Teodora Studitu.

Joannikios ako 90 ročný odišiel do Konštantínopolu, aby podporil Metoda proti studitom. Zomrel 4. novembra 846 v kláštore Antidion na Bitýnijskej hore Olymp.

Prepodobný Joannikios predstavoval v čase premeny mníšstva, najmä v porovnaní s Teodorom Studitom, model svätého pustovníka tradičného východu, ktorý žije dlhú dobu v samote a zapája sa do mimoriadnych asketických praktík. Vážnosť si získaval aj na vďaka svojim zázračným schopnostiam. Teodor, niekedy na jednej strane vyjadroval Joannikiovi a k tomu, čo predstavoval, rešpekt, no na druhej strane varoval svojich mníchov pred tým, aby nenasledovali jeho príklad. Teodor veril vo väčšiu integráciu komunit, organizovaných a disciplinovaných, ktoré vykonávajú skôr viac pravidelnej práce než veľkú askézu a miešajú sa do spoločenskej diskusie.

Joannikios Veľký a Teodor Studita predstavujú dva protichodné modely „olympských“ a „studitských“ mníchov.